

Ditt redskap
til kunnskap

Opplæring i og vurdering av praktiske fag

FosFor - 6. desember 2017

Åge Birger Hofseth, rådgiver MKS

Opplæring i og vurdering av praktiske fag

Om bruken av Kompetanseboka som verktøy for lærling og faglig leder

Bakgrunn / situasjon

- Innhold i våre kompetansebøker:
  - Mål fra nasjonal læreplan
  - Delmål definert lokalt
  - Oppgaver INGENTING

Svært vanskelig å forholde seg til for lærling og instruktør

- Innhold i mange andre Kompetansebøker:
  - Mål OK
  - Delmål OK
  - Oppgaver BESKRIV – loggbok for praktisk opplæring + teorioppgaver

Tilsvarende opplegg for FFA ville gitt 121 skriftlige utgreiinger om jobben som fisker

Hva skal lærlingen/fagarbeideren beherske?

- Flink med ord?
  - Er det nødvendig?
  - Er det tilstrekkelig?

Er det evnen til å bruke ord som er garanti for å gjøre en god jobb?

- Hvem har registrert vellykkede brevkurs for disse ferdighetene
  - Sykling? Rart at han tryna – han er jo usedvanlig god i balanseteori?
  - Svømming? Gikk under etter 3. brev til tross for full score på innsendte oppgavesvar

Eller går det an å gjennomføre et fallskjermhopp LITT ?

Hva er egenarten til praktiske fag?

- Målet er Kompetanse
  - Kunnskap (Knowledge)
  - Ferdigheter (Skills)
  - Forståelse / Holdninger (Understanding)

Hvordan kan hodet vite at hånden har gjort et godt arbeid?

Konsekvenser for

- Opplæring – må inneholde
  - Kunnskap som prøves i praksis og blir til forståelse
  - Praktisk øving – MYE praktisk øving – 10 000 timer for å bli god i noe?
  - Formidling av verdier/holdninger
- Vurdering – må vurdere det som har fokus i opplæringa
  - Kunnskap + ferdigheter + forståelse/holdninger

Hvordan har vi arbeidet?

- Samlet ei faggruppe: skipper + fabrikk sjef + lærer/skipper
- Gjennomgått og «luket» i delmål
- Fastsatt 3 ulike oppgavetyper:
  - Praktisk/muntlig
  - Skriftlig
  - Muntlig
- Laget oppgaver
- Beskrevet «hva som skal til ...»
  - Delmål
  - Enkeltoppgaver
- Laget instruksjonsfilmer til bruken av kompetanseboka
- Søkt og fått godkjenning fra SDIR

Tabell A-II/5

Spesifikasjon av minstenormer for kompetanse som mannskap som matros

Opplæring og bedømmelse for ferdighetssertifikat matros vedlegg III tabell A-II/5

(1) Kravene til kompetanse for opplæring som matros framgår av vedlegg III tabell A-II/5 kolonne 1. Minstekravene framgår av kolonne 2 i tabellen og kandidaten skal ha tilstrekkelig kunnskap, forståelse og dyktighet i disse emnene til å kunne utføre funksjonene angitt i tabellen på støttenivået.

(2) Kravene til kompetanse i kolonne 1 og 2 i tabell A-II/5 skal dokumenteres oppfylt ved demonstrasjon etter metodene i kolonne 3 og evaluering etter kriteriene i kolonne 4.

Funksjon: Navigering på støttenivået

Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4
Kompetanse	Kunnskap, forståelse og dyktighet	Metoder for å demonstrere kompetanse	Kriterier for evaluering av kompetanse
Bidra til en sikker brovakt	<p>Ferdighet i å forstå ordrer og kommunisere med vakthavende offiser om forhold som er relevante for plikter i forbindelse med vakthold</p> <p>Framgangsmåter ved vakt, avløsning og vaktskifter</p> <p>Informasjon som kreves for å opprettholde en sikker brovakt</p>	Bedømmelse av prestasjoner fra erfaring fra tjeneste eller praktisk prøve	<p>Kommunikasjonen er klar og konsis</p> <p>Vakt og vaktskifter utføres i samsvar med anerkjent praksis og framgangsmåter</p>

Funksjon: Vedlikehold og reparasjoner på støttenivået

Kolonne 1	Kolonne 2	Kolonne 3	Kolonne 4
Kompetanse	Kunnskap, forståelse og dyktighet	Metoder for å demonstrere kompetanse	Kriterier for evaluering av kompetanse
Bidra til vedlikehold og reparasjoner om bord på skipet	<p>Ferdighet i å bruke malings-, smøre- og rengjøringsmaterialer og utstyr</p> <p>Ferdighet i å forstå og utføre rutinemessig vedlikehold og framgangsmåter ved reparasjoner</p> <p>Kjennskap til teknikker for behandling av overflater</p> <p>Forstå produsentens sikkerhetsanvisninger og instruksjoner om bord</p> <p>Kjennskap til sikker disponering av avfallsstoffer</p> <p>Kjennskap til bruk anvendelse, vedlikehold og bruk av håndverktøy og elektroverktøy</p>	<p>Bedømmelse av prestasjoner fra praktisk demonstrasjon</p> <p>Bedømmelse av prestasjoner fra ett eller flere av følgende områder:</p> <p>.1 godkjent erfaring fra tjeneste</p> <p>.2 praktisk opplæring</p> <p>.3 undersøkelse</p> <p>.4 godkjent erfaring fra opplæring på skip</p>	Vedlikeholds- og reparasjonsarbeid utføres i samsvar med tekniske, sikkerhetsmessige og prosedyremessige spesifikasjoner

Kjennetegn på måloppnåelse

Praktisk vurdering

	Lav	Middels	Høy
Innhold	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> - lese og forstå en tegning/arbeidsordre - gjenkjenne og finne fram aktuelt verktøy/redskap - utføre grunnleggende arbeidsoperasjoner - beskrive enkle sammenhenger - kjenne til aktuelle HMS-regler 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> - arbeide ut fra en tegning/arbeidsordre - velge og anvende aktuelt verktøy/redskap - utføre sammensatte arbeidsoperasjoner - forklare sammenhenger - gjøre rede for arbeidsoperasjoner - følge aktuelle HMS-regler 	<p>Eleven kan</p> <ul style="list-style-type: none"> - planlegge ut fra en tegning/arbeidsordre - vurdere og velge framgangsmåte og aktuelt verktøy/redskap - planlegge og utføre sammensatte arbeidsoperasjoner - ta hensyn til HMS-regler i planlegging og gjennomføring - begrunne ulike valg av løsninger - gjøre rede for konsekvenser av valg
Utførelse	<p>LAV grad av orden og struktur på arbeidsplassen og i det praktiske arbeidet Nøylene og usikker utføring av arbeidet Avhengig av hyppig veiledning</p>	<p>MIDDELS grad av orden og struktur på arbeidsplassen og i det praktiske arbeidet Noenlunde sikker utføring av arbeidet Trenger noe veiledning</p>	<p>HØY grad av orden og struktur på arbeidsplassen og i det praktiske arbeidet Sikker og god utføring av arbeidet Arbeider uavhengig av veiledning</p>

Beskrivelsene er ikke utfyllende, men er veiledende momenter som må settes inn i en konkret fagsammenheng.

Kompetanseboka – Innhold

- **Nytt innhold – 3 oppgavetyper:**

- **Praktisk muntlig**   Oppgaven utføres sammen med Instruktør/faglig leder og framgangsmåte forklares underveis. Det er bare notering av utført oppgave med dato som føres inn i boka sammen med godkjenningen.
- **Skriftlig**   Her skrives det inn et svar som godkjennes av faglig leder i etterkant.
- **Muntlig**   Oppgaven forklares muntlig til Instruktør/faglig leder. Det er bare notering av utført oppgave med dato som føres inn i boka sammen med godkjenningen.

- **Konsekvenser av nye oppgaver**

- **Samarbeid**   Krever tett samarbeid mellom instruktør/faglig leder og lærling. Gjennom instruksjon, observasjon og oppfølging skal instruktør/faglig leder følge lærlingen fram til at lærlingen behersker oppgaven med både kunnskap, forståelse og dyktighet. Når dette er oppnådd, kvitteres kompetansen ut i Kompetanseboka.
- **Klarere oppgaver**   Oppgavetype og innhold er beskrevet
- **Mindre skrijving**   De fleste oppgavene er praktisk/muntlige eller muntlige

Sikkerhetsfamiliarisering

1. Vurdere risiko og ivareta egen og andres helse og sikkerhet om bord i henhold til gjeldende regelverk

! Frist: 15.09.2017

Kompetanse vurderes ut fra:

- Prosedyrer utformet for å verne personell og skipet følges til enhver tid
- Sikre arbeidsrutiner følges og egnet sikkerhets- og verneutstyr brukes riktig til enhver tid
- Operasjoner utføres i samsvar med etablert sikkerhetspraksis og driftsinstrukser for utstyr
- Gjennomføre sikkerhetsrunde sammen med stymann/skipper (Godkjent: 08.09.2017) ★★★☆☆
- Vite hvem som er opplæringsansvarlig på fartøyet og evt. i rederiet (Levert: 08.09.2017) ☆☆☆☆
- Vise og ha forståelse av HMS om bord (**Frist: 26.09.2017**) ☆☆☆☆
- Ha kjennskap til prosedyrer for arbeidstillatelser og risikoanalyser (Godkjent: 12.09.2017) ★★★★
- Bruke rett personlig verne - og sikkerhetsutstyr (**Frist: 15.09.2017**) ☆☆☆☆
- Kjenne til internasjonale konvensjoner angående skipsfart (HMS, sertifisering, bemanning, forurensing etc. som IMO, STCW, SOLAS) (**Frist: 15.09.2017**) ☆☆☆☆
- Kjenne til fortøyning, fortøyningsutstyr og ankring og prosedyrer for dette for ditt fartøy (**Frist: 15.09.2017**) ☆☆☆☆
- Du skal kjennskap til ISM koden. Forklar hensikten med ISM-koden. (**Frist: 15.09.2017**) ☆☆☆☆
- ISM-koden har krav til et Safety Management System, SMS. Hva har det å si for ditt rederi/ ditt fartøy? (**Frist: 15.09.2017**) ☆☆☆☆

⚓ Kjenne til fortøyning, fortøyningsutstyr og ankring og prosedyrer for dette for ditt fartøy

< Forrige

Neste >

Frist: 15.09.2017

Oppgave

Veiledere

Kommentarer

☰ Administrasjon ▾

🕒 Endre frist

Oppgavetekst

Oppgave

Sammen med faglig leder / instruktør vise praktisk kjennskap til fartøyets fortøyningsystem og bruken av dette, herunder:

1. funksjonen til fortøyning og slepelinor og hvordan hver enkelt line fungerer som del i et helt system
2. kapasitet, sikker arbeids-belastning og bruddstyrke på båtens fortøyningsutstyr.
3. prosedyrene og rekkefølgen av hendelser ved bruk av anker i forskjellige operasjoner

Oppgavetype   Praktisk/muntlig

Svar på oppgave   Før inn at oppgaven er utført med dato.

Vurderes ut fra   Nødvendig kjennskap til utstyr og prosedyrer sjekkes ut

Ingen vedlegg tilgjengelig

Besvarelse

Lærlingen har ikke fylt inn en besvarelse.

Ingen vedlegg tilgjengelig

✓ Kunne utføre daglig ettersyn og vedlikehold av fartøy

[< Forrige](#)[Neste >](#)

Godkjent: 16.06.2017

Oppgave

Veiledere

Kommentarer

☰ Administrasjon ▾

🕒 Endre frist

Oppgavetekst

Oppgave

Utfør daglig ettersyn og vedlikehold av fartøy sammen med faglig leder / instruktør.

Oppgavetype Praktisk/muntlig

Svar på oppgave Før inn at oppgaven er utført med dato.

Vurderes ut fra Arbeidet utføres med nødvendig hensyn til:

- Verneutstyr – HMS
- Teknisk dokumentasjon
- Rekkefølge på arbeidsoppgaver

Ingen vedlegg tilgjengelig

Besvarelse

Utført og godkjent 15.09.17.

Ingen vedlegg tilgjengelig

Oppgaven ble sist redigert 16.06.2017 12:59

Lærlingens vurdering:

Din vurdering:

🗑️ Fjern godkjenning

Vedlegg til lærling

📁 Last opp

Legg til filer ved å trykke på "Last opp" knappen.

Hjelpedokumenter

Fagområde

Fiske og fangst

Neste??

Hjelpedokumenter

Ordbok for lærlinger på fartøy

Aktuell kunnskap til fagprøven

[Kompetanseplattform](#) ?

Andre ?

COLREG – (*The Convention on International Regulations for Preventing Collisions at Sea*)

Konvensjonen om internasjonale regler til forebygging av sammenstøt på sjøen.

Konvensjonen gir klare regler om ferdsel til sjøs, som alle fartøyer er pålagt å følge i alle farvann.

Konvensjonen, "Forskrift om forebygging av sammenstøt på sjøen", også kalt sjøveisreglene, er et sett med regler for hvordan skip, fartøy og andre farkoster som ferdes på havet skal forholde seg til hverandre. Sjøveisreglene inneholder bl.a bestemmelser om hvordan fartøyer som utøver fiske og andre fartøyer som seiler i farvann hvor det utøves fiske, skal manøvrere i forhold til hverandre.

F

Farled

Farled/ skipsled er en rute/ vannvei beregnet for skipstrafikk.

Vanligvis mener man de vannveiene som er merket på sjøkart. Farleder/ skipsleder er i dag vanligvis merket med sjømerke.

Et sjømerke eller seilmerke er et fast eller flytende merke og fungerer som hjelpemiddel for navigasjon i kystfarvann langs en farled/ skipsled. Av faste sjømerker finnes det varder, båker og jernsøyler, mens de flytende kan være lys, bøyer, bøyestaker eller vanlige staker. Offisielle sjømerker er som regel merket av på sjøkart. I Norge er det Kystverket som etablerer og vedlikeholder sjømerker.

Aktuell kunnskap til fagprøven

- Kjennskap til Internkontroll systemet om bord (IK)
  - HACCP, kritiske kontrollpunk
- Sikkerhetsfamiliarisering/ HMS
  - Beredskapsplan
  - Sikkerhetsutstyr, verneutstyr
  - Plassering og bruk av utstyr
  - Alle lærlinger bør ha deltatt på livbåtøvelse
- Sjømannskap (holdning, oppførsel)
  - Sensor stiller spørsmål underveis om dette
- Skipslære
  - Fagspråk og begrep
  - Hva heter ulikt utstyr om bord, hva brukes det til og hvordan fungerer det
    - Bro, maskin, forpeak, under chelsterdekk, anker kluss, saks osv.
- Knuter (knop og stikk)
  - Både stikk og knop er til vanlig brukt som synonymer for *knute*, men en *stikk* er egentlig en knute som skjøter to tau, mens en knop er en knute på et og samme tau.
  - Betegnelsene brukes ikke helt presist, siden båtsmannsknop da egentlig bør kalles båtsmannsstikk.
  - Du må kunne navn på knuter, slå knuter, egenskaper, styrke og bruksområde for knuter
- Eksempel på knuter:
  - Pålestikk - fortøyning og feste.
  - Dobbelt halvstikk - egner seg bra til midlertidig fortøyning, knuten kan løsne under stor belastning.
  - Slippstikk – finnes mange versjoner, den mest brukte er halvstikk med slipp.

Status Kompetanseboka fra MKS

Fagområde

Fiske og fangst

Produksjonsteknikk (Fabrikkreparatør)

Akvakultur

Neste??

Klar til bruk

oktober 2017

oktober 2017

utgangen av 2017 ?

Instruktørkurs

Fokusere på opplæring og vurdering i praktiske fag

Tilbakemelding / justering

Skal Kompetanseboka bli et stadig bedre redskap, er vi avhengig av at de som bruker den melder tilbake og kommer med forslag til forbedringer!